

«Бекітемін»

Мектеп директоры:

А.Азимбетова

«Шақпақ» негізгі орта мектебінің
І- зерттеу тобының жоспары

Мектеп тренері: Жиенкулова С.

2022-2023 оқу жылы

Зерттеу жұмысының жоспары

№	Сабақты зерттеу мазмұны	I- Топ мүшелері	Ескертпелер
1	Топ мүшелері	Жиенкулова С Қалмұратова Ж Ибракова Ж Қалдыбекова Ә Шауполатова К	
2	Сауалнама алу, қорытындысын шығару	03.10.2022ж	
3	Зерттеу тақырыбы	«Топтық және жұптық тапсырмалар арқылы оқушылардың бірін-бірі үйретуге дағдыландыру» сынып бойынша алынған проблемалық тақырып.	
4	Сыныбы	3	
5	1-сабақ жоспарын құру, талқылау		
6	1-сабақ жоспарына ықшам сабақ жүргізу		
7	1-сабақ		
8	Оқушы үні		
9	1-сабақты талқылау, ортақ шешімге келу		
10	2-сабақ жоспарын құру		
11	2-сабақ жоспарына ықшам сабақ жүргізу		
12	2-сабақ		
13	Оқушы үні		
14	2-сабақты талқылау, ортақ шешімге келу		
15	3-сабақ жоспарын құру		
16	3-сабақ жоспарына ықшам сабақ жүргізу		
17	3-сабақ		
18	Оқушы үні		

31 тамыз 2022ж.

**«Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының
ЖҰМЫС ЕРЕЖЕЛЕРІН» бекіту туралы**

Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының жұмыс мақсаты:

1. Мектептің білім деңгейі көтеріледі
2. Жас мамандарға тәлімгерлік жүргізе отырып, жас мамандардың педагогикалық, пәндік және техникалық білімі көтеріледі.
3. Сабақ үдерісіндегі проблемаларды айқындап, оң нәтижеге көрсетеді.

**Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының жұмысын бақылау мен
қадағалау**

Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының жұмыс ережесі (бұдан әрі- Ереже) 14 тараудан, 5 беттен тұрады. Сыртқы немесе ішкі бақылау комиссиялары сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының жұмысын тексеру де ереже аясынан аспауы керек.

- 1) Топтарға бөлу ережесі
- 2) LS зерттеу тақырыбын (проблемасын) анықтау.
- 3) Теориялық мәселелерді шешу (әдістемелік тақырыптағы әдебиет оқу)
- 4) Коучинг ережелері
- 5) Сабақты бірлесе жоспарлау талаптары
- 6) Ықшам сабақты ұйымдастыру ережелері
- 7) Сабақтағы бақылауды ұйымдастыру ережесі
- 8) Интервью алу ережелері
- 9) Сабақты талдау
- 10) ҚМЖ-ға өзгерістер енгізу
- 11) Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының жұмысын қадағалау
- 12) Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының жұмысын қалай колдаймыз?
- 13) LS топтарының жұмыс кадамдары
- 14) Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының құжаттар тізімі.

1) Топтарға бөлу ережесі

1. Топтарда мұғалімдердің саны 3-5 болуы керек.
2. Топтарға өз еріктерімен бөлінуі керек, ал қажетті жағдайларда озат тәжірибелі ұстаздарға жас мамандарды міндеттеуге болады (тәлімгер, тәліп).
3. Топтарға ерікті түрде келісім бойынша біріктіруге болады.

1. Оқушылардың білім көрсеткіштерін мониторингілеу негізінде құрауға болады. Проблеманы айқындау үшін алдымен оқушылардың оқып-үйренуіндегі кедергілер (кемшіліктер) туралы мәлімет деректерді жинау қажет (социограмма, анкета, үлгерімі, білім сапасы, кіріс сауалнамасы, т.б.).
2. Зерттеу тақырыбы танымдық (пәндік), эмоционалдық (психологиялық) және қарым-қатынас ауқымында болуы керек.
3. Сыныпта сабақ беретін пән мұғалімдері, сынып жетекшісі, психолог, тәрбие орынбасарымен әңгімелесіп, сұхбат жүргізіп, басқа да проблемаларды айқындау керек (мысалы, қиын, назардан тыс қалған, пәнге қызығушылығы жоқ немесе төмен оқушыларды анықтау).
4. Сынып немесе оқушыны LS сабағынан тыс уақытта сырттай, тікелей бақылауға болады. Сол арқылы объект немесе оқушының жеке қабілетін, қызығушылығын, даму деңгейін анықтау, зерттеу.
5. Проблема шешімін, нәтижесін алдын-ала айқындап алу керек.
6. Зерттеу тақырыбы оқушы білімін жақсартуға бағытталуы керек.
7. Іс-әрекет «ССС»(сыйластық, сенім, симпатия) ауқымында жасалуы керек.
8. Оқушы үнінің нәтижелерін ескеру.

3) Теориялық мәселелерді шешу (әдістемелік тақырыптағы әдебиет оқу)

1. Топтың барлық мүшелері бір мақаланы немесе әртүрлі ресурстарды оқып, зерттеу тақырыбын шешу жолдарын қарастырады.
2. Мұғалімдер бір-бірімен өз оқығандарымен бөліседі.

4) Коучинг ережелері

1. Топ ішінде әркімнің ойы құнды.
2. Коучинг проблемасы нақты айқындалып, проблемадан ауытқымау керек.
3. Пайдаланатын тиімді әдіс-тәсілдері нақты көрсетілуі керек: проблема шешу, бақылау, интервью алу құралдары, т.б.
4. Жинақталған нәтиже жазбаша түрде анық, мақсатқа сай, жоғары деңгейде болу керек.
5. Алға бағыттайтын күшті сұрақтарға негізделуі керек.
6. Рефлексиялық диалог, ақылдасу негізінде ұйымдастырылуы керек.
7. Қажетті ресурстар ұсынылуы керек.
8. Коучингтің уақыты нақты қадағалануы керек.
9. Кез келген туындаған мәселе (проблема, қиындық, кемшілік) LS тобында коучинг арқылы шешілуі керек.

5) Сабақты бірлесе жоспарлау талаптары

1. Пән мұғалімі өз жоспар жобасын ұсынуы керек.

2. LS тобы жоспарлауға түгелімен қатысады.
3. LS тобы мүшелері бір-біріне сыйластықпен қарайды.
4. LS тобының мүшелері ҚМЖ-ға өзгерістер енгізеді.
5. ҚМЖ-да көрсетілген тапсырмалардың алдын-ала айқындалған критерийлерге сәйкестігін талқылайды: тапсырмалардың деңгейі ескерілуі керек, тапсырмалар 3-тен артық болмауы керек, әдіс-тәсілдерді нақтылау керек.
6. Бақылауға алынатын оқушыларды айқындайды (жеке оқушылар, жұптар, шағын топтар немесе бүкіл сынып).
7. LS тобы бірлесе интервью сұрақтарын дайындайды.
8. LS тобы бірлесе бақылау парақтарын дайындайды.
9. Жоспарлауды талдап, қорытындылайды.
10. Жоспарлау жұмысы ұдайы тоқтаусыз жүріп отыруы абзал: аптасына кемінде бір сабақ ұйымдастырылуы керек.
11. Кері байланыста барлық оқушыны қамту керек.
12. ҚМЖ-да кері байланыс пен нысаналы оқушылардың интервьюдегі пікірлері міндетті түрде ескерілуі керек.
13. Бөлінген көшбасшылық қағидаларын ұстану керек (топ көшбасшысы, хатшы, бақылаушы), топтағы қызметтер ауыстырылып отырғаны жөн.

6) Ықшам сабақты ұйымдастыру ережелері

1. LS сабағын өткізетін мұғалім 20 минут топ ішінде сабақ өткізеді, 1 бақылаушы, қалғандары оқушы рөлдерін орындайды.
2. Сабақтан кейін бақылаушы талқылауды ұйымдастырып, қмж-ға өзгерістер енгізеді.

7) Сабақтағы бақылауды ұйымдастыру ережесі

1. Бақылау парақшасы проблема ауқымында құрастырылуы керек.
2. Бақылау оқушыға кедергі келтірмеуі керек.
3. Бақылау парақшасының бір беттен аспағаны дұрыс.
4. Бақылау парақшасы сабақ барысында толтырылуы керек.
5. Бақылау барысында фото және видео жасауға болады.
6. Түсініксіз болған жағдайларда бақыланған оқушыларға сұрақ қойып, мәселені айқындауға болады.

8) Интервью алу ережелері

1. Интервью 1-3 сұрақтың көлемінде болуы керек.
2. Интервью 5 минуттан аспауы қажет.
3. Интервью бақылауға алынған оқушыдан, жұптан немесе топтан алынады.
4. Интервью парағы болғаны дұрыс.
5. Бақылау парағы бір бет көлемінен аспауы керек.
6. Оқушыдан интервью алу сыйластық, сенім, симпатия негізінде жүргізілуі керек, мұғалім ізетті, мәдениетті болуы керек.
7. Кез келген сұрақ «Неліктен? Не үшін?» деген сұрақтармен жалғасып, нақтылануы керек.

8. Интервью сұрақтарын алдын-ала құрастыру қажет.
9. Сабаққа қатысқан LS тобына кірмейтін мұғалімнен интервью алуға болады.
10. Интервью басында сұхбат алудың мақсаты мен ережелерін оқушыға жеткізу, оқушының рұқсатын алу.
11. Интервью жасау алдында оқушымен (оқушылармен) кішігірім раппорт орнату керек.
12. Интервью соңында оқушыға рахмет айту.

9) Сабақты талдау

1. Талдау кезінде хаттама, рефлексия парақтары жүргізілуі мүмкін.
2. Сабақ жоспары бойынша әрбір кезеңге шолу жасау арқылы LS проблемасының шешілу деңгейіне талдау жасалады (не жақсы болғанын, оның себебін, нені жақсарту керектігін, неге мән беру керектігін, не істеу керек, қабылданған шешімнің себебін анықтау).
3. Сабақта жоспарланған әр тапсырма талқылануы керек.
4. Оқушы іс-әрекетінің орындалу деңгейі зерделенуі керек.
5. Талқылау нәтижесінде жаңа проблема туындауы мүмкін.
6. Жаңа проблеманың шешу жолдарын анықтау қажет.
7. Жаңа жоспар жасауға ұсыныстар болуы керек.
8. Коучингте қандай мәселе қаралу керектігін айқындау.
9. Мұғалімнің әрекеттері талданбайды.
10. Бір цикл (сабақтар топтамасы, тоқсан, оқу жылы) өткен соң мұғалімдер рефлексиялық есеп жазады.

10) ҚМЖ-ға өзгерістер енгізу

1. LS тобында сабақ жоспары талқыланып, оған өзгерістер енгізіледі, қмж жақсартылады.
2. Сабақ жоспарлары топтың портфолиосына жинақталады.
3. Жақсарған сабақ жоспары мектепте жарияланады (әдістемелік кабинетке үлгі ретінде ілінеді, мектеп сайтында жарияланады, т.б.).
4. Бастапқы ҚМЖ мен өзгерістер енгізілген ҚМЖ салыстырылып, талданады. Қорытындылар басқа мұғалімдердің назарына ұсынылады.

11) Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының жұмысын қадағалау

1. Тоқсан (жыл ортасында не жыл аяғында) ықшам сабақтар өткізу.
2. Топ портфолиосын тексеру (айына 1-2 топ).
3. Таныстырылым дайындау.
4. Есеп беру (жылына 1 рет).
5. Оқушылардың пікірі (сауалнама, сұрау, т.б.).
6. Оқушылардың оқу сапасының көрсеткіштері (тест, бақылау жұмысы, ашық сұрақтар, т.б.).
7. Шығармашылық жұмыстар (эссе жазу, мақала, т.б.).
8. Кәсіби сұхбат (аптасына 1-2 топ).
9. Жариялау (қабырғада, чатта, Фейсбукте, т.б.).

10. LS тобы жұмысына қатысу.
11. Қорытындылау, талдау (рейтинг, кесте, баяндама, т.б.).
12. LS топтары өз жұмысының дәлелдері ретінде фототека мен видеотека жинақтайды.

12) Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының жұмысын қалай қолдаймыз?

1. Кәсіби сұхбат (мектеп басшысы топ мүшелерімен тұрақты түрде кездесіп, әңгімелеседі (екі аптада бір рет)).
2. Топтың іс-тәжірибесін жариялау, пайдалануға ұсыну.
3. LS мұғалімдерін материалды-моралдық қолдау.
4. Біліктілігін көтеру.
5. Басқа мектептерге тәжірибе тарату үшін жіберу.
6. Марапаттау.
7. Жұмыс тәжірибесінің нәтижелерін жинақ түрінде шығару.
8. LS топтарының рейтингісін жүргізу.
9. Мұғалімдердің рейтингісіне LS топтарындағы жұмысын енгізу.

13) LS топтарының жұмыс қадамдары

1. LS туралы мектепте тренинг (диалог алаңын, семинар, конференция, т.б.) өткізу.
2. Топ-топтарға бөлу.
3. Мектептің зерттеу проблемасын айқындау.
4. LS топтарына әдістемелік көмек көрсету (тренинг, коучинг, шебер сынып, т.б.).
5. LS топтары жоспарларына сәйкес жұмыс жасайды.
6. Айына бір рет LS топтарының басын қосу.
7. Жыл қорытындысы бойынша аудан мұғалімдерінің жұмыс қорытындысын кітап етіп жариялау.

14) Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтарының құжаттар тізімі.

1. LS топтарының жұмыс ережесі.
2. LS топтарының құрамы.
3. LS топтарының бір айлық проблемалық тақырыбы.
4. LS топтарының проблеманы шешудегі айлық жоспары.
5. LS топтарының ҚМЖ, коучинг, тренинг жоспарлары.
6. LS топтары өз жұмысының дәлелдері ретінде фототека мен видеотека.
7. Оқушылардың оқу сапасының көрсеткіштері (тест, бақылау жұмысы, ашық сұрақтар, т.б.).
8. LS топтарының есебі (айына, тоқсанына және жылына 1 рет).

Мектеп директоры

А.Азимбетова

**«Lesson study» өткізуге арналған отырыстың
хаттамасы №1**

Қатысқандар: бастауыш сынып «БАСТАУ» тобы мүшелері:

1. Жиенкулова С
2. Қалмұратова Ж
3. Ибракова Ж
4. Қалдыбекова Ә
5. Шауполатова К
6. Балабекова Г

Күн тәртібі:

1. «Lesson study» жайлы түсінік беру.
2. «Lesson study» нұсқаулығымен таныстыру.
3. «Lesson study» зерттеу сабақтарын жүргізетін мұғалімдерді анықтау, жоспарлау;

1-ші және 2-ші сұрақ бойынша Мектеп тренері Жиенкулова
Салтанат дөңгелек үстел өткізді:

Lesson Study сыныпты зерттеу нысандарының бірі болып табылады, бұл тәсіл 1870-ші жылдары Жапонияда тәжірибені жақсарту мен жетілдіру мақсатында пайда болған. Lesson Study тәсілі Макота Йошида Америка Құрама Штаттары мен Ұлыбританияда жаңа тәсілдің таныстырылымын жасағаннан кейін, Жапониядан тыс жерлерде 2007 жылдан бастап танымал бола бастады. Аталған елдердің зерттеушілері жапондық ғалымдардың халықаралық зерттеу аясында көрсетілген академиялық жоғары жетістіктеріне ықылас танытты. Йошида бұл жетістік Lesson Study-дің жапон мектептерінде кеңінен қолданылуынан болып отыр дегенді алға тартады. Сондықтан қазіргі кезде Шығыс Азияның бірқатар елдерінде Lesson Study мұғалімдердің педагогикалық білімдері мен тәжірибесін дамытуға арналған тиімді құрал ретінде белсенді енгізіліп жатыр.

Lesson Study деген ол зерттеу сабағы дегенді білдіреді.

Lesson Study – мұғалім тәжірибесі саласындағы білімді жетілдіруге бағытталған, сабақтағы іс-әрекеттегі зерттеудің ерекше үлгісі болып табылатын педагогикалық тәсіл. Ол XIX ғасырдың 70-жылдарында Жапонияда бастау алып, осылайша Батыста қолданылатын «іс-әрекеттегі зерттеу» тәсілінен 70 жыл бұрын қолданыла бастаған.

Lesson Study-ге шараны бірлесе жоспарлап, өткізетін, қадағалайтын, оқыту мен оқуды талдай отырып, өз қорытындыларын қағаз бетіне түсіретін мұғалімдер тобы қатысады. Lesson Study циклін өткізу кезінде мұғалімдер оқыту тәжірибесіне жаңа әдістер енгізеді немесе оны жетілдіреді, кейін ашық Lesson Study өткізу немесе жұмыс сипатталған құжатты жариялау арқылы әріптестеріне таратады.

Lesson Study бастауыш және орта мектептерде негізгі пәндер бойынша оқушылардың білім деңгейін көтеру және оқыту әдістемесін жетілдіру мақсатында, сонымен қатар оқыту үшін бағалау сияқты тәжірибелік әдістерді әзірлеу мақсатында табысты қолданылады. Lesson Study өткізу барысында топта (немесе жұппен) жұмыс істейтін мұғалімдер:

- Өздері күнделікті жинаған материалдары мен жүйелі бағалау деректерін оқушылардың оқу мен даму басымдықтарын белгілеу үшін қолданады.
- Алдағы уақытта әзірленетін немесе жетілдірілетін, белгіленген міндеттерге жауап беретін оқыту әдістемесін бірлесіп анықтайды
- Үш «бақылаудағы оқушыны» анықтайды, олар әрқайсысы сыныптағы белгілі бір топтың өкілі болуы қажет, мысалы, оқу үлгерімінің деңгейі жоғары, орта, төмен оқушылардан.
- Lesson Study-ді бірлесіп жоспарлап, сабақты өткізу барысында зерттелетін үш оқушыны үнемі назарға ала отырып, оқыту әдістемесін пайдаланады және оның нәтижелерін мұқият зерттейді.
- Бақылаудағы оқушылардың дамуы мен оқуына басты назар аударып, Lesson Study өткізеді және оны қадағалайды. Аталған үдерістер бірнеше сабақ бойы қайталанып, жетілдірілуі мүмкін. Бақылауды барлық Lesson Study кезінде жүргізу міндетті емес.
- Бақылаудағы оқушылардың Lesson Study туралы ойларын білу үшін олармен сұхбаттасады.
- Lesson Study-ді талқылайды.
- Қолданылатын әдіске бақылаудағы оқушылардың қалай қарайтынын, олардың жеткен жетістіктерін, оқуда көрсететін нәтижелері мен кездесетін қиындықтарын білу, сонымен қатар алынған тәжірибені келешекте оқыту мен оқу әдістемесін әзірлеу үшін пайдалану мақсатында Lesson Study-ге талдау жүргізеді.
- Мектеп мұғалімдеріне таныстырылым жасау немесе коучинг өткізу арқылы Lesson Study тәсілін қолдану нәтижелерін көпшілік қауымға ұсынады.

Осы аталған әрбір кезең бойынша толық ұсыныстар кітапшаның тиісті тарауларында көрсетілген, олар авторлардың Англия мен шетелдердегі мектептер мен колледждерде Lesson Study тәсілінің қолданылуы жөніндегі білімдеріне негізделген.

Соңғы екі тарауда мектеп басшыларының бұл бағытта не істей алатындығы туралы идеялар қарастырылған:

a. Lesson Study өткізу уақытын жоспарлау және осы тәсілді мектеп бағдарламасына енгізу;

ә. Lesson Study негізінде кәсіптік оқытуды дамыту мен қолдау, сонымен қатар мектеп аясында коучинг өткізуге арналған тұғыр ретінде Lesson Study моделін қолдану үшін жетекші мұғалімдерді пайдалану туралы айтып таныстырды.

Презентация арқылы түсіндірді. Мұғалімдермен практикалық жұмыстар жүргізілді.

3. «Lesson study» зерттеу сабақтарын жүргізетін мұғалімдерді анықтау, жоспарлау;

Сонымен «Lesson study» зерттеу сабақтарын келесі мұғалімдер өткізеді деп жоспарланды. 3 сыныбын зерттеу нысаны ретінде алды. А, В, С оқушыларды анықтады.

1. Шауполатова Камила (жоғары санатты мұғалім, жұмыс өтілі 18 жыл)
-қазақ тілі пәнінен

Шешім:

-Сабақ өткізуге дейін кездесу, өткізілетін сабақтың жоспарын біріге отырып құру;

-Зерттеуге кіретін оқушыларын анықтау, сабаққа қолданылатын оқытудың тиімді тәсілдерін бірлесе отырып талдау;

-Смарт мақсат жайлы түсінікті пысықтау;

-Зерттеуге қолайлы орта құру;

№1 Зерттеуге қатысқан мұғалімдер:

С.Жиенкулова- 4-сынып мұғалімі

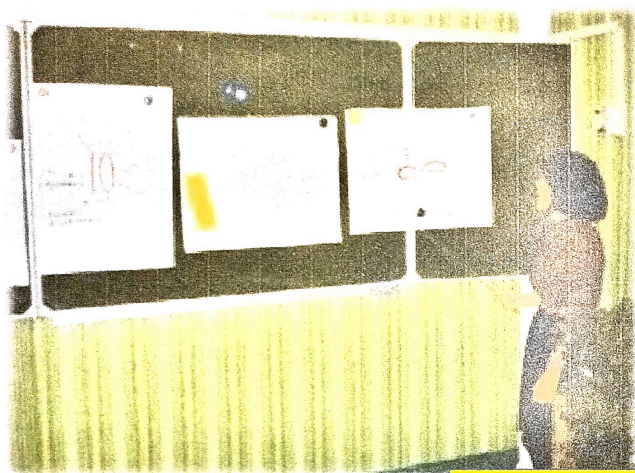
Ж.Қалмұратова- 1-сынып мұғалімі

Ә.Қалдыбекова - 2-сынып мұғалімі

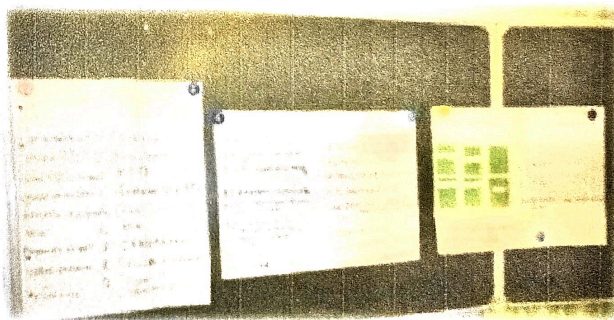
Ибракова Ж- МАД

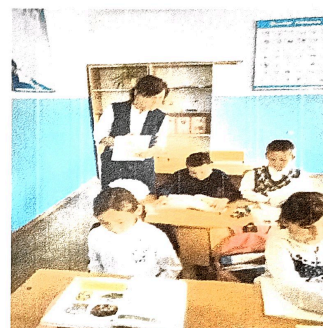
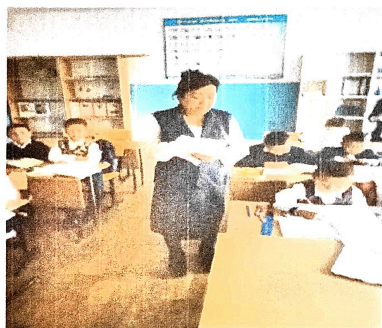
Зерттеу сабағынан кейінгі талдау

Әдістемелік көмек

№1 зерттеу сабағы

Қолданылған әдіс-тәсілдер:

1. СТО: Видеофильмнен көргендерін әңгімелеу
- 2/ СТО: Ребус шешу, шығармашылық тапсырмалар орындау, авторлық орындық
- 3/ Мәтінмен жұмыс, диалог, өз ойларын ортаға салу, қорғау
- 4/ АКТ: видеофильм, слайд, камера, фотоаппарат
5. Дарынды оқушымен жұмыс, көшбасшылық, диалог

3- сыныбындағы Lesson Study бойынша А,В, С оқушыларына зерттеу туралы рефлексивті есебі

Оқушыға нақты білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнен өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім-біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастыру талап етеді. Ол мұғалімнің кәсіптік құзыреттілігімен тікелей байланысты. Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі — оның жан-жақты білімінен, ұстаздық шеберлігімен, оқытудың жаңа әдістерін меңгеруімен және сол әдістерді тиімде пайдалануымен өлшенеді. Әрбір оқу пәні бойынша білім, білік, дағдыны ғана игеру оқушы құзыреттілігі үшін жеткіліксіз болып отыр. Мұғалімнің кәсіби білімін жетілдірудің ең бір тиімді әдісі бұл Lesson Study. Lesson Study - мұғалімдер тәжірибесі саласындағы білім жетілдіруге бағытталған ынтымақтастық педагогикалық тәсіл. Lesson Study – ге жоспарлау, оқыту, қадағалау, оқыту мен оқуды талдау, өз қорытындыларын тұжырымдап, құжаттарды бірлесіп жүзеге асыратын мұғалімдер тобы қатысады. Lesson Study -дің циклін өткізген соң мұғалімдер педагогикалық тәсілдерді түрлендіріп немесе жетілдіріп, кейіннен ашық Lesson study , таныстырылым өткізу, баспада жариялау арқылы әріптестеріне таратады. Біз өз мектебімізде Lesson Study циклін өткізу үшін зерттеу жұмыстарын жоспарлап,

ұйымдастыратын А. Бахытбековна (директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары), Н. Кенжебаева, Ш. Берикханова, А. Қырықбаева бастауып сынып мұғалімдерінен топ құрдық. Lesson Study тәсілін жүзеге асыру үшін топ мүшелерімен ақылдаса келе, «Сабақ үрдісінде диалогтік оқытудың тиімділігі» тақырыбы бойынша 3«» сыныбында Lesson Study жүргізуді жоспарладық. Сыныпта- 13 оқушы. Сыныптың білім деңгейі мен сыныптың белсенділігі мен бәсекелесе, жарыса оқу деңгейі орташа. Сондықтан осы сыныпта диалогтік оқытуды басты назарға алғандағы мақсатымыз - диалогтік оқыту арқылы сыныпта оқу мен оқыту үрдісінде белсенді, бәсекелестік атмосфера тудыру болды. Сонымен қатар диалогтік оқыту арқылы оқушылардың таным белсенділігін арттыру, қызығушылығын ояту, білім сапасын көтеру. Өйткені оқушылардың таным белсенділігін арттыруда, сұрақты түрлендіре қою арқылы белсенділік оятуда, оқушылардың жауап берудегі бәсекелестігін тудыруда сындарлы оқыту бағдарламасы бұл оқыту түрін тиімді әдіс ретінде дәлелдеп отыр. Александер (2004) оқытудағы әңгімелесу – қарым-қатынас жасаудың бірсарынды үдерісі емес, керісінше, идеялар екіжақты бағытта жүреді және осының негізінде оқушының білім

алу үдерісі алға жылжиды десе, Мерсер (2000) білімді бірлесіп алуда немесе "пікір алмасу" барысында оқушылар тең құқылы серіктестер болып табылады деп тұжырымдайды. Диалогтік оқытуды жүзеге асыру бағытында әдіс-тәсілдерді тиімді пайдалана отырып, зерттеу сабақтарының кестесі жоспарланды. Lesson Study тобы зерттеудің басты мақсаты мен міндеттерін анықтап алғаннан соң әр пән мұғаліміне негізгі нысандарды анықтау міндеттелді. Айталық, - осы сыныптағы зерттелетін үш оқушыны анықтау; - Lesson Study бағытында жұмыс істейтін әрбір оқушының деңгейін анықтау; - Lesson Study-дің аяғында әр оқушыдан қандай нәтиже күтілетіні туралы қысқа да нұсқа жазу. Бірінші Lesson Study циклі сауат ашу пәнінен басталды. Мұнда сыныпты топқа бөліп, үй тапсырмасын сағат тілімен дәптерлерін алмасып, тексерді және бағалау критерийлері бойынша өзара бағалау жүргізілді. Жаңа тақырыпқа көшпес бұрын өткен тақырып бойынша ауызша есептер орындалып, жетелеуші сұрақтар берілді. Сабақта жиі сұрақ қою әдісін қолданылы. Бұл жерде белсенді диалог орнамаса да, топтың бірігіп жұмыстануына мүмкіндік берілді. Әрқайсысы өз деңгейлері жеткенше тапсырманы қызығушылықпен орындап, жұмыстанды. Бақылауда болған оқушылар күтілген нәтижеге сай жұмыстанғандары байқалды. Бірінші Lesson Study -ді талдап, оқушылар пікірін білгеннен кейін, екінші Lesson Study сауат ашу пәнінің жоспары құрылды. Оқушылардың пікірлерін ескере отырып, жаңа тақырыпты өз беттерімен меңгеру үшін «Мозаика» әдісі мен сергіту сәтін ұйымдастыру жоспарланды. Себебі, оқушылар тақырыпты өз беттерімен талдап, бір-бірімізге өзіміз түсіндірсек және сергіту сәті болса деген ұсыныс жасаған болатын. Жаңа тақырыпты меңгертуде оқушылар «Мозаика» әдісі бойынша жұмыстанды. Мәтінді бірінші өздері оқып, топта талдап, басқа топтарға барып өз мәтіндерін түсіндіріп, кейін өз топтарына оралғаннан кейін басқа топтан түсінгендерін қайта ортаға салды. Бұл жерде белсенді диалог орнады, барлық оқушылар диалогқа қатысты. Әрине, кітапқа қарап айтқан, жеткілікті түсіндірмеген оқушылар да болды. Бірақ, әрқайсысы өз деңгейлері жеткенше жұмыстанды. Бекітуде берілген тапсырмаларды да оқушылар қызығушылықпен орындады. Мұнда оқушылар өз топтары талдамаған деректер бойынша да сұрақтарға жауап берді. Бақылауда болған С және А деңгейлі оқушылар күткен нәтижеге сай жұмыстанды. Ал, В деңгейлі оқушы үй тапсырмасы бойынша күткен нәтижеге жете алмады, бірақ сабақтың қалған бөлімдерінде белсенді болды, дегенмен бұл оқушыда өз біліміне сенімсіздік байқалды. Сабақ соңында оқушылармен сұхбаттасқан кезде бақылауға алынған оқушылар сабақты меңгеруге «Мозаика» әдісінің тиімді болғанын айтты. Үшінші Lesson Study кезеңінде сауат ашу пәнінен І дыбысына байланысты видеолар

өорсетілді.сауат ашу пәнінен, теориясын, оқушыға меңгерту қажет, сондықтан сабақ үдерісінде сұрақ-жауап, дәлелдеу, талдау, салыстыру, жинақтау, қайта қорыту әрекеттері арқылы жүзеге асыруды жоспарладық. Осы бағытты ұстана отырып, зерттеушілік әңгімені (Александр 2004) енгізуді жөн көрдік. Өйткені зерттеушілік әңгіме қарым-қатынас жасаудың барысында идеялар екіжақты бағытта жүріп, соның негізінде оқушының білім алу үдерісі алға жылжиды, әркім өз пікірін ұсынады. Алайда жұмыс барысында кейбір оқушылардың тиісті білім-білік дағдысы толық болғанмен, топ алдында дәлелдеу, сөйлеу дағдылары жетпей жатқаны байқалды. Оқушылардың зерттеу жұмысына төселмегені, бұл әдіс оларға күрделі болғаны байқалды. Сергіту сәті бағытында алынған «Көкпар» ойыны оқушыларды қызықтырып, белсенділік танытты. Сыныпта жақсы ахуал қалыптастыру үшін мұғалім сабақты ең әуелі сәттілік тілеуден бастады. Үй тапсырмасын тексеру барысында оқушыларға ең алдымен өткен тақырыпты еске түсіру үшін сұрақтар қойылып, жауаптар алынды. Сол арқылы шағын топтарға семантикалық карта беріліп, топ басшысы оқушыларды бағалады. Оқушылардың тіл байлығының аздығы бұл сұрақты ашып, толық айтуға кедергі болды. Зерттеуге алынған оқушылармен сөйлескенде материалдың молдығын және оны меңгеруге уақыттың тапшы екенін атап өтті.Жалпы белсенділік, бәсекелестік - екіжақты үдеріс. Рефлексивтік– практик (Дональд Шон) ретінде теориялық тұжырымдамаларға сүйене отырып, тәжірибе барысында диалогтік оқытуды негізгі нысанға алып, сыныпта, оқу және оқыту үдерісінде белсенділік, бәсекелестік жағынан өзгеріс енгізіп, «іс- әрекеттегі толғаныс» жүргізіп отырсақ, бұл біздің тәжірибемізге сын қарауға, неге осындай іс-әрекет жасағанымызға мүмкіндік беретініне, тәжірибемізге қатысты бірқатар ойлар мен сұрақтар анықтауға мүмкіндік беретініне көз жеткіздік.Диалогтік оқыту– белсенді, бәсекелестік атмосфера тудырудың кепілі. Тәжірибедегі «белсенді емес сыныптың» мәселесі бірден шешілмейді, бірақ оқушыны топтық жұмысқа тарта отырып, ашық сөйлесу, пікірін тындау арқылы ортаға бейімдеуді және «оқушы-мұғалім», «оқушы-оқушы» үдерісін үнемі дағдыға айналдырсақ, үнемі оқушы пікірімен санаса отырып, оларға ұнайтындай әдістерді қолдана отырып сабағымызды жоспарласақ ғасырдың талабына сай сындарлы ой айта алатын жеке тұлға тәрбиелей аламыз деген ойға келдік.Бұрынғы тәжірибемізде сабақ жоспарларын бірігіп құру, сабақты бірігіп зерттеу, бақылау, проблемаларды бірігіп шешу деген бұрын болмаған еді, Lesson Study мұғалімдердің кәсіби біліктілігін көтерудің, білім жетілдірудің, тәжірибе алмасудың оңтайлы әдісі екендігіне көзіміз жетті. Оқушы тақырыпты жақсы меңгеруі

үшін бірнеше сабақ бойы түрлі әдістерді қолданып, бақылап, зерттеп, соңында тиімді тәсілді анықтау арқылы жетістікке жетуге болады. Қай кезде де

мұғалім мектептегі негізі тұлға болып қала бермек, себебі оқушы білімді өз бетімен меңгеруі үшін оған жетекшілік қызмет атқаратын мұғалім. Мұғалім тек өз сабағында өз шәкірттерін жетелеуші ғана емес, кәсіби құзіретті, жан-жақты білімді, заман ағымына сай жаңашыл болса, өз идеялары мен ой-мақсаттарын әріптестерінің де санасына сәуледей сіңіріп, еріксіз еліктіріп, соңынан ілестіріп көшбасшы бола алады. Lesson Study-оқушыға саналы білім беруді көздеген бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы десек артық айтқандық емес. Жаңа форматтағы біліктілікті арттыру курсынан өткен мұғалімдер жаңа форматтағы мұғалімдер қатарына жатқызуға болады, ал жаңа форматтағы мұғалім деген атқа ие ұстаз үнемі алдыңғы қатарда болуы керек, үздіксіз білім алуды, тәжірибе алмасуды мақсатқа айналдыруы тиіс.